

УДК 342.9

Бінько Ігор Ігорович
здобувач Науково-дослідного інституту публічного права**СУБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ОХОРОНИ ПРАВ
ВЛАСНОСТІ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО**

Особливістю суб'єктів публічного адміністрування охорони права власності є їх широка система, що складається з владно підпорядкованих учасників, які в межах повноважень, здійснюють публічне адміністрування охорони прав власності.

Визначено, що органами публічного адміністрування охорони права власності в Україні є: органи загальної компетенції (усі органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, які опосередковано займаються охороною права власності); органи юстиції, як провідні суб'єкти публічного адміністрування; спеціалізовані органи адміністративно-правової охорони права власності (Національна поліція, антикорупційні органи тощо); інші суб'єкти, які мають делеговані повноваження щодо публічного адміністрування охорони права власності (підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, громадські організації, міжнародні організації тощо).

Обстоюється думка, що суб'єкт публічного адміністрування охорони права власності - учасник адміністративно-правових відносин, наділений владними повноваженнями, в межах яких він проводить виконавчо-розпорядчу діяльність та надає адміністративні послуги в галузі охорони прав власності, при цьому виступає самостійним суб'єктом відповідальності, а його завдання та функції, спрямовані на захист права власності як суспільного блага.

Ключові слова: юрисдикційна діяльність, орган виконавчої влади, охорона прав власності.

Binko I. SUBJECT OF THE PUBLIC ADMINISTRATION OF PROTECTION OF PROPERTY RIGHTS OWNERSHIP

The peculiarity of the subjects of public administration of property protection is their broad system, which consists of subordinate participants who, within the limits of their powers, carry out public administration of property rights protection.

It is determined that the bodies of public administration of property rights protection in Ukraine are: bodies of general competence (all bodies of executive power and local self-government, which are indirectly engaged in the protection of property rights); judicial bodies as leading subjects of public administration; specialized bodies for administrative and legal protection of property rights (National Police, anti-corruption bodies, etc.); other entities that have delegated powers for public administration of property rights (enterprises, institutions, organizations regardless of ownership, public organizations, international organizations, etc.).

It is argued that the subject of public administration of property rights - a participant in administrative and legal relations, endowed with power, within which he conducts executive and administrative activities and provides administrative services in the field of property rights, while acting as an independent subject of responsibility, and its tasks and functions aimed at protecting property rights as a public good.

Key words: jurisdictional activity, executive body, protection of property rights.

Постановка проблеми. Проблема суб'єкта публічного адміністрування охорони права власності на нерухоме майно має подвійну природу – з одного боку такі суб'єкти можуть уявлятися виключно суб'єктами владних повноважень або можна зараховувати до їх кола і особу, права якої порушені і яка звертається за їх захистом до відповідного органу владних повноважень. З іншого боку саме по собі публічне адміністрування викликає дослідницький інтерес і необхідність розглянути проблему суб'єкта через загально адміністративно-правову проблематику і визначити особу суб'єкта через завдання і компетенцію у відповідності з власним розумінням публічного адміністрування як процесу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема суб'єкта публічної адміністрації є предметом уваги науковців протягом тривалого часу, зокрема до неї звертались В. Авер'янов, М. Міхровська, Т. Кравцова, Р. Свистович, та інші. Проблематиці адміністративно-правової охорони присвячені роботи О. Єшук. Масштабне дослідження обох перерахованих складових здійснила О. Сукманова, проте на наш погляд залишається ніка невисвітлених питань, зокрема в якій мірі неспеціалізовані суб'єкти можуть вважатись такими з точки зору публічного адміністрування охорони права власності на нерухоме майно.

Метою статті є визначення суб'єктного складу правовідносин у сфері публічного адміністрування охорони прав власності на нерухоме майно.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна як незалежна країна, позиціонує себе як суверенна, правова держава, яка своїм Основним Законом закріпила відповідальність держави перед людиною за свою діяльність [1, ст.3]. Така позиція, а також цілеспрямовані дії щодо прагнення входження до європейського економічного, політичного, інформаційного та правового простору, викликали потребу оновлення національної адміністративно-правової науки та практики.

Інтеграція України у європейський правовий простір супроводжується широкомасштабним реформуванням правової системи України [2]. Реформа національної законодавчої системи напряму залежить від якісного використання головних засад та цінностей, що використовуються у європейській правовій практиці. Міжнародні домовленості України спонукають законотворців до вироблення та прийняття законодавчих норм та внесення змін

до вже існуючих, таким чином, щоб у них висвітлювалися також правові засади, які підтримує Європейський Союз та нормативні акти Ради Європи.

Здійснення реформи науки адміністративного права, відповідно до європейських стандартів та засад, націлене на удосконалення наявних та прийняття надійних та сучасних інститутів адміністративного права.

На протипагу існуючому однобічному визначенню адміністративно-правової доктрини, як регулятора владно-організуючого впливу держави на суспільні відносини і процеси, ця галузь у сучасному європейському розумінні виступає основним регулятором гармонійних взаємостосунків між публічною адміністрацією та громадянами [3].

Аналізуючи наведену думку, слід зазначити, що на сучасному етапі правотворення, важливого значення в адміністративній сфері набуває наукова та практична позиція, згідно якої, тлумачення предмета регулювання адміністративного права не обмежується лише державним управлінням, але й охоплює публічно-сервісні відносини, через які здійснюється обслуговування населення з метою забезпечення реалізації їх прав та свобод, у тому числі прав власності на об'єкти нерухомого майна. З цього приводу існує велика кількість наукових досліджень та написано ряд наукових праць [4-12].

Головним тезисом наведених наукових праць є те, що нормами адміністративного права на практиці регулюються не лише управлінські правовідносини, а й відносини, які виникають у сфері обслуговування громадян державою при реалізації ними наданих їм прав та свобод, іншими словами - публічно-сервісні відносини, які виникають між суб'єктами адміністрації та зацікавленими особами.

Суб'єкти публічної адміністрації реалізують норми Основного Закону [1] та діючих законів України, при здійсненні публічної влади, з метою реалізації та захисту як публічних так і приватних інтересів.

Поряд з суб'єктами адміністрації, задіяними в реалізації публічного управління, захисті прав та охоронюваних законом інтересів громадян, повноправними учасниками адміністративно-правових відносин можуть виступати як фізичні, так і юридичні особи приватного та публічного права [13, с. 43; 14, с. 102].

Необхідність нового правового регулювання у світлі проєвропейського спрямування законодавчої політики країни, часті порушення та маніпулювання у сфері охорони прав власності, спонукають висвітленню організаційно-правових засобів публічного адміністрування у сфері охорони прав власності.

Для розкриття змісту форм та засобів публічного адміністрування у сфері охорони прав власності на об'єкти нерухомого майна, слід підкреслити, що під ними розуміються практично виражені і юридично оформлені дії органів управління (або посадових осіб), які здійснюються в межах їх компетенції і тягнуть юридично визначені правові наслідки.

Організаційно-правовими засоби публічного адміністрування у сфері охорони прав власності є процес здійснення відповідної діяльності органами уповноваженими забезпечувати та охороняти право власності та, власне, визначення їх структури та повноважень.

Органи, які забезпечують публічне адміністрування у сфері охорони прав власності, являють собою суб'єктів відповідного публічного адміністрування в Україні.

Суб'єкт з точки зору права - це особа, організація чи специфічні соціальні утворення (наприклад держава) за якими право визнає здатність бути носіями суб'єктивних прав і юридичних обов'язків [15].

Тобто, говорячи про суб'єктів адміністрування у сфері охорони прав власності, то вони повинні бути наділені відповідною компетенцією на правовому рівні.

Суб'єкт - це особа, організована група осіб, соціальна, етнічна та політична спільнота, суспільство загалом, що здійснюють властиву їм діяльність, спрямовану на практичне перетворення предметної дійсності, теоретичне й духовно-практичне освоєння об'єктивної реальності; носій означених якостей, що уможливають виконання ним суспільно значущих функцій [16, с. 613].

З наведеного твердження можна узагальнити, що суб'єктами адміністрування у сфері охорони прав власності є конкретно визначені органи з відповідними компетенційними якостями, направлені на забезпечення значущих для суспільства функцій.

У теорії права використовують поняття суб'єкти або учасники правовідносин - індивідуальні або колективні суб'єкти, які на підставі правових норм використовують свою правосуб'єктність у конкретних правовідносинах, тобто реалізують суб'єктивні права і юридичні обов'язки, повноваження і юридичну відповідальність. Щоб стати учасником правовідносин, потрібно бути суб'єктом права, тобто, бути наділеним правоздатністю, дієздатністю та деліктоздатністю [17, с. 43].

Тобто суб'єктом правовідносин у сфері адміністрування охорони прав власності може бути будь-хто, чи то юридична, чи фізична особа, головна умова - їх правосуб'єктність, яка закріплюється на законодавчому рівні та має відповідати специфіці даної сфери.

Суб'єкту права притаманні дві головні ознаки: по-перше, це особа - учасник суспільних відносин, яка за своїми властивостями фактично може бути носієм суб'єктивних юридичних прав та обов'язків та повинна володіти: зовнішньою відокремленістю, персоніфікованістю, здатністю виробляти, виражати та виконувати персоніфіковану волю; по-друге, це особа, яка дійсно здатна брати участь у правовідносинах, набула властивостей суб'єкта права через юридичні норми [18].

Лише визначені на законодавчому рівні у відповідних нормативно-правових актах органи та посадові особи, можуть бути суб'єктами адміністрування охорони прав власності.

Аналізуючи різні підходи, можна узагальнити, що суб'єкти права характеризуються як такі, що здатні

активно та на власний розсуд діяти у відповідних правовідносинах, але в межах наданої їм при цьому правосуб'єктності.

Фахівці в області адміністративних правовідносин, подають своє бачення суб'єктів, конкретно, адміністративної сфери - це учасники суспільних відносин, які мають суб'єктивні права та виконують юридичні (суб'єктивні) обов'язки, встановлені адміністративно-правовими нормами [19, с. 189].

Тобто, у даному визначенні більш конкретно вказується на те, що такий суб'єкт наділений правосуб'єктністю саме у сфері адміністративних правовідносин, де він може реалізовувати надані йому права.

Є і дещо ширша наукова думка, згідно якої суб'єкти адміністративного права - це реальні учасники адміністративно-правових відносин, які, володіючи адміністративно-правовим статусом, беруть участь в організації публічного управління (державного і муніципального), у самій управлінській діяльності, а також у процесі управління (адміністративних процедурах) [20, с. 418].

Такий підхід з точки зору сучасних поглядів на адміністративну науку є більш сучасним та реалістичним, оскільки, відходить від стереотипів, що суб'єкти адміністративних відносин, переважно, наділені владними повноваженнями.

Щодо чіткого визначення суб'єкта публічної адміністрації, то - це суб'єкт владних повноважень, який здійснює публічне адміністрування: надає адміністративні послуги чи здійснює виконавчо-розпорядчу адміністративну діяльність. Це насамперед орган чи посадова особа суб'єктів, для яких публічне адміністрування є основним видом діяльності, - органи виконавчої влади та суб'єкти місцевого самоврядування [21, с. 75].

У сфері охорони прав власності саме юридична природа компетенції суб'єктів публічної адміністрації, пояснює зміст адміністративно-правових відносин охорони.

Зобов'язальне відношення суб'єкта публічної адміністрації щодо одного суб'єкта права та імперативно-владне до іншого суб'єкта права - специфіка адміністративно-правових відносин охорони [22, с. 23].

З наведеного можна почерпнути, що суб'єкти публічної адміністрації у відповідних правовідносинах, одночасно, можуть виступати зобов'язаними перед одними суб'єктами відносин, незалежно від їх правового статусу, а щодо інших учасників - здійснювати імперативно-владну функцію, наприклад, притягувати до адміністративної відповідальності, спонукати припинити незаконну поведінку.

Суб'єктом адміністрування може бути як державний орган, орган місцевого самоврядування в цілому, так і посадова особа органу, що реалізує свою компетенцію, при цьому маючи можливість здійснювати її з певною свободою розсуду, обираючи з кількох юридично допустимих рішень те, яке він вважає найкращим за конкретних обставин (дискреційні повноваження) [23, с. 118].

Тобто, говорячи про суб'єктів публічної адміністрації як єдине організоване та структуроване ціле, слід зауважити, що будь-який їх елемент, наділений відповідною правосуб'єктністю, також може бути самостійним носієм прав та обов'язків у сфері публічного адміністрування.

Слід звернути увагу, що суб'єкти публічного адміністрування несуть відповідальність за незаконні дії, тим самим, так як будь-який з них є елементом єдиного цілого, можна говорити, що це передбачена відповідальність держави перед учасниками правовідносин, чії права були порушені.

Організаційно - публічну адміністрацію у даній сфері формують суб'єкти, якими є:

- органи виконавчої влади,
- органи місцевого самоврядування,
- державні органи влади, які не належать до жодної з гілок влади (національні комісії регулювання природних монополій, Національний банк України [24], Служба безпеки України [25]) [26].

Як видно з наведеної інформації, органами публічного адміністрування у сфері охорони прав власності не обов'язково є вузькопрофільні суб'єкти, що характерно для такого роду правовідносин.

Якщо мова йде про організаційний аспект, то варто використовувати поняття «публічна адміністрація», однак якщо йдеться про здійснення повноважень публічної адміністрації іншими суб'єктами, то доцільніше робити акцент на адмініструванні, а не змінювати статистику організаційного права [26].

Висновки. Говорячи про суб'єктів публічної адміністрації як єдине організоване та структуроване ціле, слід зауважити, що будь-який їх елемент, наділений відповідною правосуб'єктністю, також може бути самостійним носієм прав та обов'язків у сфері публічного адміністрування.

Тобто, публічне адміністрування більш поглинаюче поняття, яке передбачає у собі не лише загальні представницькі моменти, які являє собою публічна адміністрація, а й практичну діяльність саме у сфері надання послуг з адміністрування суб'єктами, що можуть носити недержавний суб'єктивний характер.

Звідси до суб'єктів публічного адміністрування охорони права власності на нерухоме майно пропонується відносити як органи публічної влади так і органи місцевого самоврядування, проте очевидно, що особи, чії права підлягають правовій охороні не входять до кола суб'єктів такого публічного адміністрування, не зважаючи на те, що в процесі публічного адміністрування охороняються поряд з публічним інтересом також безпосередньо права власності даних осіб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96 ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254>
2. Плавич В. Проблеми входження України до європейського правового простору. *Юридична Україна*. 2003. № 5. С. 24-27.

3. Авер'янов В. Б. Оновлення доктринальних засад українського адміністративного права у світлі євроінтеграційних вимог. *Юридична Україна*. 2010. № 3. С. 4-10.
4. Мармазов В. Є. Україна в політико-правовому просторі Ради Європи: досвід і проблеми / Мармазов В. Є., Піляєв І. С. К.: Вентури, 1999. 370 с.
5. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / Авер'янов В. Б., Дерещ В. А., Школик А. М. та ін.; [за заг. ред. Авер'янова В. Б.]. К.: Юстиніан, 2007. 288 с.
6. Європейські принципи державного управління / [пер. Куленкова О. Ю.]. К.: Вид-во УАДУ, 2000. С. 5-16.
7. Міхровська М. Державне управління та публічна адміністрація: шлях до демократії. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2011. Юридичні науки. № 88. С. 90-93.
8. Санченко А. Є. Європейський адміністративний простір на захисті демократичних цінностей у сфері державного управління. *Університетські наукові записки*. 2005. № 4 (16). С. 203-211.
9. Білозерська Т. О. Адміністративно-правові засади співробітництва України та Європейського Союзу в сучасних умовах : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.07. К., 2009. 283 с.
10. Авер'янов В. Б. Реформування українського адміністративного права: ґрунтовний привід для теоретичної дискусії. *Право України*. 2003. № 5. С. 117-122.
11. Білозерська Т. О. Реформування публічної адміністрації в Україні як крок до європейської інтеграції. *Форум права*. 2007. № 2. С. 11-19. // URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2007-2/07btodei>.
12. Кравцова Т. М. Поняття та принципи діяльності публічної адміністрації. *Форум права*. 2010. № 4. С. 522-525. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10ktmdpa>.
13. Свистович Р. С. Суб'єкти публічної адміністрації: сучасний вимір. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: *Юридичні науки*. 2017. № 3, с. 39-43.
14. Сукманова О. В. Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування охорони права власності в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: *юриспруденція*. 2018. Випуск 33. С. 102-105.
15. Матеріал з Вікіпедії - вільної енциклопедії. Електронна стаття. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
16. Шинкарук В. І., Озадовська Л. В., Поліщук Н. П. Філософський енциклопедичний словник. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
17. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник. Київ: Правова єдність, 2014. 524 с.
18. Алексеев С. С. Самое святое, что есть у Бога на земле. Иммануил Кант и проблемы права в современную эпоху. Москва: Норма, 1998. 409 с.
19. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник у двох томах. Том 1: Загальна частина. Київ: Юридична думка, 2007. 592 с.
20. Стариков Ю. Н. Курс общего административного права : учебник: в 2-х т. Т. 1: История. Наука. Предмет. Нормы. Субъекты. Москва: Норма, 2002. 728 с.
21. Галуцько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Адміністративне право України. Повний курс: підручник. Херсон: Олді-плюс, 2018, 446 с.
22. Єшук О. М. Адміністративно-правова охорона: теорія, практика та перспективи розвитку: дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07. Київ: Університет «Україна», 2017. 464 с.
23. Максименцева Н. О. Публічне адміністрування у галузі використання і охорони надр в Україні: дис. ... докт. юрид. наук. 12.00.07. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків, 2018. 608 с.
24. Про Національний банк України. Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 29, ст.238.
25. Про Службу безпеки України. Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 27, ст.382.
26. Карабін Т. О. Проблеми визначення суб'єктного складу публічної адміністрації. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Вип. 3. С. 164-169.

REFERENCES:

1. Konstytutsiia Ukrainy. (1996, June 28). [Constitution of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254> [in Ukrainian].
2. Plavych, V. (2003). Problemy vkhodzhennia Ukrainy do yevropeiskoho pravovoho prostoru. [Problems of Ukraine's entry into the European legal space Legal Ukraine]. *Yurydychna Ukraina*, 5, 24-27. [in Ukrainian].
3. Averianov, V. B. (2010). Onovlennia doktrynalnykh zasad ukrainskoho administratyvnoho prava u svitli yevrointehratsiinykh vymoh. [Updating the doctrinal principles of Ukrainian administrative law in the light of European integration requirements]. *Yurydychna Ukraina*, 3, 4-10. [in Ukrainian].
4. Marmazov, V. Ye. (1999). Ukraina v polityko-pravovomu prostori Rady Yevropy: dosvid i problemy. [Ukraine in the political and legal space of the Council of Europe: experience and problems]. K.: Venturi [in Ukrainian].
5. Averianov, V. B., & Derets, V. A., & Shkolyk, A. M. et al. (2007). Derzhavne upravlinnia: yevropeiski standarty. [Public administration: European standards, experience and administrative law]. K.: Yustinian [in Ukrainian].
6. Yevropeiski pryntsyupy derzhavnoho upravlinnia. [European principles of public administration]. (2000). K.: Vyd-vo UADU [in Ukrainian].
7. Mikhrovska, M. (2011). Derzhavne upravlinnia ta publichna administratsiia: shliakh do demokratii. [Public

administration and public administration: the path to democracy]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Yurydychni nauky*, 88, 90-93. [in Ukrainian].

8. Sanchenko, A. Ye. (2005). Yevropeyskyi administratyvnyi prostir na zakhysti demokratychnykh tsinnosti u sferi derzhavnogo upravlinnia. [European administrative space for the protection of democratic values in the field of public administration]. *Universytetski naukovi zapysky*, № 4 (16), 203-211. [in Ukrainian].

9. Bilozerska, T. O. (2009). Administratyvno-pravovi zasady spivrobotnytstva Ukrainy ta Yevropeiskoho Soiuzu v suchasnykh umovakh. [Administrative and legal principles of cooperation between Ukraine and the European Union in modern conditions]. Candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

10. Averianov, V. B. (2003). Reformuvannia ukrainskoho administratyvnoho prava: gruntovnyi pryvid dlia teoretychnoi dyskusii. [Reforming Ukrainian administrative law: a good reason for theoretical discussion]. *Pravo Ukrainy*, 5, 117-122. [in Ukrainian].

11. Bilozerska, T. O. (2007). Reformuvannia publichnoi administratsii v Ukraini yak krok do yevropeiskoi intehtratsii. [Reforming public administration in Ukraine as a step towards European integration]. *Forum prava*, 2, 11-19. Retrieved from: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2007-2/07btodei>. [in Ukrainian].

12. Kravtsova, T. M. (2010). Poniattia ta pryntsyipy diialnosti publichnoi administratsii. [The concept and principles of public administration]. *Forum prava*, 4, 522-525. Retrieved from: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10ktmdpa>. [in Ukrainian].

13. Svystovych, R. S. (2017). Subiekty publichnoi administratsii: suchasnyi vymir. [Subjects of public administration: modern dimension]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Serii: Yurydychni nauky*, 3, 39-43. [in Ukrainian].

14. Sukmanova, O. V. (2018). Poniattia ta systema subiektiv publichnoho administruvannia okhorony prava vlasnosti v Ukraini. [The concept and system of subjects of public administration of property rights in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: yurysprudentsiia*, 33, 102-105. [in Ukrainian].

15. Material z Vikipedii - vilnoi entsyklopedii. [Material from Wikipedia - a free encyclopedia]. *Elektronna stattia*. Retrieved from: <https://uk.wikipedia.org/wiki> [in Ukrainian].

16. Shynkaruk, V. I., & Ozadovska, L. V., & Polishchuk, N. P. (2002). Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk. [Philosophical encyclopedic dictionary]. Kyiv : Abrys [in Ukrainian].

17. Skakun, O. F. (2014). Teoriia derzhavy i prava: pidruchnyk. [Theory of State and Law: a textbook]. Kyiv: Pravova yednist [in Ukrainian].

18. Alekseev, S. S. (1998). Samoe sviatoe, chto est u Boha na zemle. Ymmanuyl Kant y problemy prava v sovremennuiu epokhu. [The most sacred thing that God has on earth. Immanuel Kant and the problems of law in the modern era.]. Moskva: Norma [in Russian].

19. Averianov, V. B. (2007). Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs: pidruchnyk u dvokh tomakh. Tom 1: Zahalna chastyna. [Administrative law of Ukraine. Academic course: a textbook in two volumes. Volume 1: General part]. Kyiv: Yurydychna dumka [in Ukrainian].

20. Starylov, Yu. N. (2002). Kurs obsheho admynystratyvnoho prava : uchebnyk: v 2-kh t. T. 1: Ystoryia. Nauka. Predmet. Normy. Subiekty. [Course of general administrative law: textbook: in 2 volumes Vol. 1: History. Science. Subject. Norms. Subjects]. Moskva: Norma [in Russian].

21. Halunko, V., & Dikhtiiievskiy, P., & Kuzmenko, O., & Stetsenko, S. et al. (2018). Administratyvne pravo Ukrainy. Povnyi kurs: pidruchnyk. [Administrative law of Ukraine. Full course: textbook]. Kherson: Oldi-plius [in Ukrainian].

22. Yeshchuk, O. M. (2017). Administratyvno-pravova okhorona: teoriia, praktyka ta perspektyvy rozvytku. [Administrative and legal protection: theory, practice and prospects of development]. Doctor's thesis. Kyiv: Universytet «Ukraina» [in Ukrainian].

23. Maksimentseva, N. O. (2018). Publichne administruvannia u haluzi vykorystannia i okhorony nadr v Ukraini. [Public administration in the field of use and protection of subsoil in Ukraine]. Doctor's thesis. Kharkiv: Natsionalnyi yurydychnyi universytet imeni Yaroslava Mudroho [in Ukrainian].

24. Zakon Ukrainy Pro Natsionalnyi bank Ukrainy. (1999, May 20). [Law of Ukraine On the National Bank of Ukraine № 679-XIV]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 29, 238. [in Ukrainian].

25. Zakon Ukrainy Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy № 2229-XII. (1992, March 25). [Law of Ukraine On the Security Service of Ukraine № 2229-XII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 27, 382. [in Ukrainian].

26. Karabin, T. O. (2015). Problemy vyznachennia subiektynoho skladu publichnoi administratsii. [Problems of determining the subjective composition of public administration]. *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk*, 3, 164-169 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 19.10.2019